

32. DRŽAVNO NATJECANJE IZ GEOGRAFIJE 2024./2025.

Razred ili kategorija natjecanja: ispit za 2. razred gimnazije

Zaporka

Broj postignutih bodova ____ / 50

Potpis članova povjerenstva:

1. _____

2. _____

3. _____

Mjesto i nadnevak: _____

Zadatke je potrebno rješavati prema uputi ispred svake skupine zadataka.

Za rješavanje zadataka predviđeno je 75 minuta.

Odgovori se upisuju kemijskom olovkom s plavom tintom koja se ne briše. Ako se upotrebljava obična olovka ili kemijska crvene ili koje druge boje tinte (osim plave), učenik će se diskvalificirati. Pri rješavanju ispita treba primijeniti jezičnu normu hrvatskoga standardnog jezika, posebice treba poštovati pravopisna pravila o pisanju velikoga i maloga početnog slova geografskih imena.

Odgovori učenika trebaju biti čitljivo napisani pisanim slovima, jedino je u zadacima u kojima je odgovor jedno slovo dopuštena upotreba čitljivo napisanoga velikog tiskanog slova.

Tijekom pisanja ispita ne smije se koristiti ničim osim navedenim priborom za pisanje. Ova odredba podrazumijeva da natjecatelji ne smiju kod sebe (na sebi, ispod sebe, u svojoj odjeći i slično) imati predmete koji na bilo koji način mogu dovesti u sumnju pravilnu provedbu natjecanja. Učenici se ne smiju služiti atlasom, zidnom kartom, kalkulatorom ni računalom. Kartografski i grafički prilozi nužni za rješavanje zadataka sastavni su dio ispita. Učenicima se dopušta pisanje po marginama i po praznim stranicama ispitnoga materijala bez oduzimanja bodova i/ili diskvalifikacije.

Tijekom pisanja ispita natjecatelj se može koristiti papirom formata A4 koji mu dodjeljuje Državno povjerenstvo i ovjerenim pečatom škole. Nakon završetka pisanja taj se papir predaje Državnome povjerenstvu i čuva s drugom dokumentacijom natjecatelja.

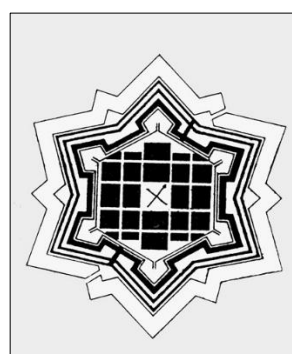
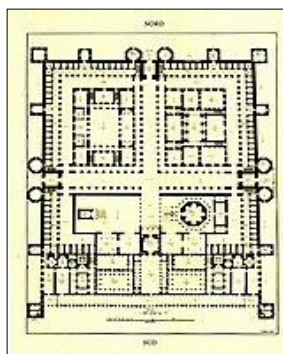
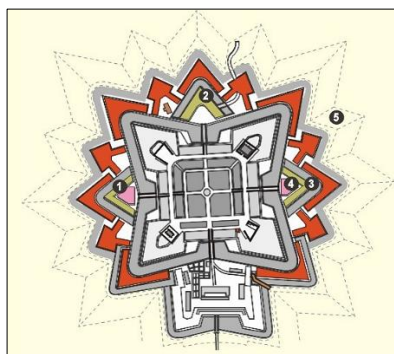
Potpuno pravilno riješeni zadatci prema uputi za rješavanje vrednuju se jednim, dvama ili trima bodovima. U djelomično ispravno riješenim zadacima boduju se ispravno riješene čestice. Dopušteno je jedno ispravljanje svakoga odgovora (svake čestice zadatka) tako da se pogrešan odgovor stavi u zagradu i precrta jednom crtom, a iznad, ispod ili desno od precrtanoga odgovora upiše točan odgovor i uz točan odgovor skraćeni potpis (paraf) ili inicijali imena i prezimena. Netočno se riješeni zadatci, odgovori napisani u zagradama, odgovori koji nisu ispravljeni prema uputi za rješavanje te bilo koje kombinacije točnoga i netočnoga odgovora ne vrednuju.

Nakon isteka vremena za rješavanje zadataka ispit preuzima Državno povjerenstvo.

PRVI ZADATAK RIJEŠITE UPISIVANJEM TRAŽENIH POJMOVA NA CRTE.

3	

1. Ispod fotografija tlocrta gradova na gornje crte upišite današnja imena hrvatskih gradova, a na donje crte nazive stilskih razdoblja u kojima su nastali ti gradovi.

Grad: _____

Stilsko razdoblje: _____

SLJEDEĆA DVA ZADATKA RIJEŠITE S POMOĆU PRILOŽENIH FOTOGRAFIJA I SLIJEPE KARTE SVIJETA.

Novi glavni grad jedne južnoameričke države osnovan 1960. godine.

Glavni grad osnovan 1913. koji nosi urođeničko ime.

Idealni grad radnika teške industrije iz socijalističkoga razdoblja jedne europske države.

1

2. Na priloženim su fotografijama prikazani gradovi nastali u etapi urbanizacije čiji je naziv _____. Ovi gradovi nastali su kao koncept u urbanom i prostornom planiranju na terenu na kojemu prethodno nije postojalo gradsko naselje pa ih s obzirom na to nazivamo _____ gradovi.

3

3. Na priloženu slijepu kartu upišite brojeve gradova iz prethodnog zadatka u teritorij onih država u kojima se nalaze.

**U SVAKOME OD SLJEDEĆIH SEDAM ZADATAKA JEDAN JE TOČAN ODGOVOR.
ZAKRUŽITE SLOVA ISPRED TOČNIH ODGOVORA.**

1

4. Što od navedenoga **nije** domena rada Vijeća Europske unije?

- a) donošenje proračuna Europske unije
- b) oblikovanje zajedničke vanjske i sigurnosne politike Europske unije
- c) osiguravanje poštovanja prava EU-a te pravilno tumačenje i primjena Ugovora
- d) pregovaranje o zakonodavstvu EU-a i donošenje zakona zajedno s Europskim parlamentom
- e) sklapanje međunarodnih sporazuma u ime EU-a

1

5. Koji je točan redoslijed država prema njihovom BDP-u po stanovniku (PPP) (2023.), počevši s najvišim?

- a) Španjolska – Italija – Portugal – Grčka – Hrvatska
- b) Italija – Španjolska – Portugal – Grčka – Hrvatska
- c) Španjolska – Italija – Portugal – Hrvatska – Grčka
- d) Italija – Španjolska – Portugal – Hrvatska – Grčka

1	

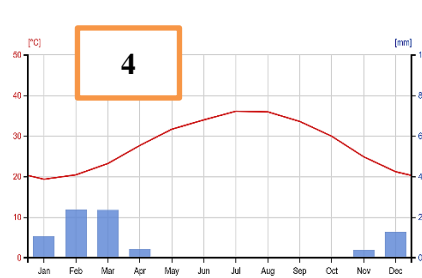
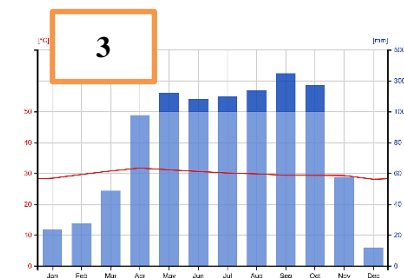
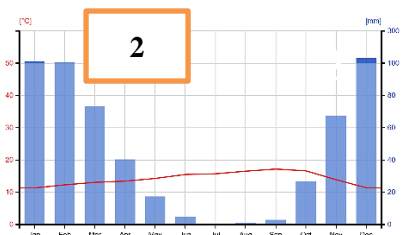
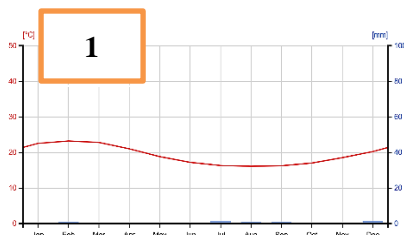
6. Koji je osnovni problem povezan s eksploatacijom rijetkih metala poput litija i kobalta?

- a) njihova ograničena primjena u suvremenim tehnologijama
- b) prekomjerna dostupnost na tržištu, što smanjuje njihovu vrijednost
- c) ekološke posljedice rudarenja i koncentracija ležišta u politički nestabilnim regijama
- d) njihova neobnovljivost, ali bez znatnijeg utjecaja na okoliš

1	

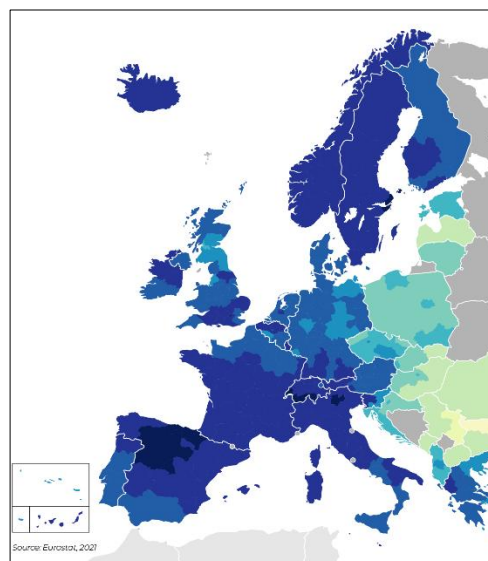
7. Kojim je brojem označen klimatski dijagram grada prikazanoga na fotografiji?

- a) 1
- b) 2
- c) 3
- d) 4

1	

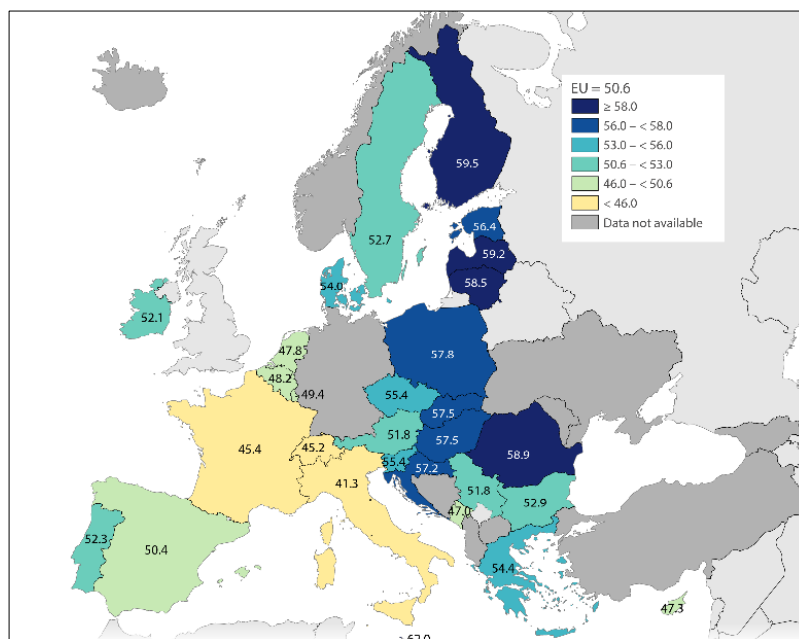
8. Koji pokazatelj predložava priložena geografska karta?

- a) udio pothranjenih
- b) očekivano trajanje života
- c) indeks globalizacije
- d) stopa pretilosti

1

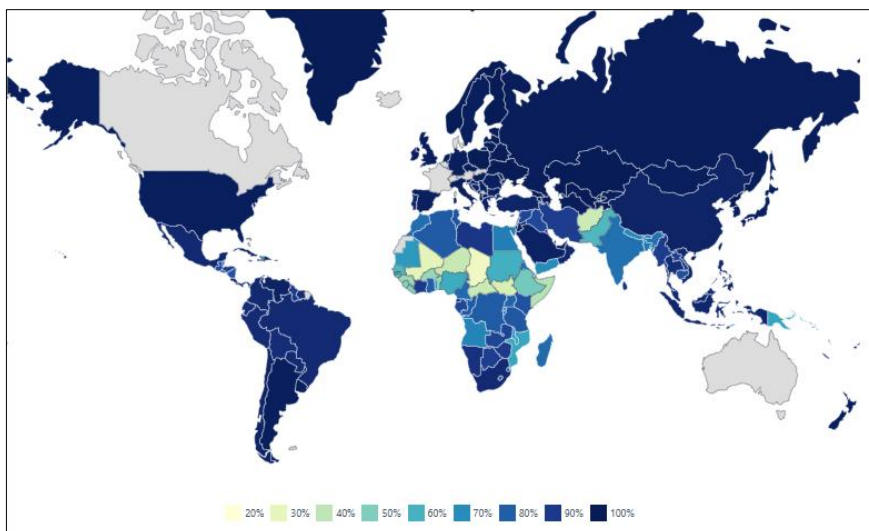
9. Koji je pokazatelj prikazan na priloženoj geografskoj karti Europe?

- a) indeks prekomjerne tjelesne mase (BMI) b) prosječan broj djece po ženi
c) očekivano trajanje života pri rođenju d) udio ruralnog stanovništva

1

10. Koji je pokazatelj prikazan na priloženoj geografskoj karti svijeta?

- a) stopa smrtnosti dojenčadi b) stopa fertiliteta
c) stopa pismenosti d) migracijski saldo

SLJEDEĆA ČETIRI ZADATKA RIJEŠITE UPISIVANJEM ODGOVORA NA CRTE.

1

11. Predsjedanje Vijećem Europske unije 1. siječnja 2025. godine preuzela je država čije je ime _____.

2

12. Na poledini hrvatske kovanice od 2 eura otkovane u Hrvatskoj nalazi se motiv _____ sa šahovnicom u pozadini, dok je na obodu iste kovanice stih *O lijepa o draga o slatka slobodo* autora čije je ime i prezime _____.

2

13. Hrvatske autohtone manjinske zajednice koje su, unatoč stoljetnoj izolaciji od matične domovine, očuvale jezični arhaizam i kulturni identitet uključuju skupinu čiji se pripadnici spominju još u 14. stoljeću, a danas su prepoznatljivi po specifičnom govoru s elementima starocrkvenoslavenskog jezika. Ime je te zajednice _____
Hrvati. Hrvatske autohtone manjinske zajednice uključuju i zajednicu čije je podrijetlo vezano uz migracije s područja Dubrovačke Republike, a koja se tijekom povijesti suočavala s jakim asimilacijskim pritiscima na prostoru Jugoistočne Europe. Ime je te zajednice _____.

2

14. Prema Popisu stanovništva Republike Hrvatske iz 2021. godine u RH je živjelo **3 871 833** stanovnika. Udio stanovništva u dobi od 0 do 14 godina iznosio je **14,27 %**, dok je udio stanovništva u dobi od 65 i više godina iznosio **22,45 %**.

a) Izračunajte koeficijent dobne ovisnosti starih u RH prema posljednjem Popisu. Zaokružite rješenje na jednu decimalu.

b) Izračunajte udio radno sposobnog stanovništva (od 15 do 64 godine) u ukupnom stanovništvu RH. Zaokružite rješenje na jednu decimalu.

a) Na svakih 100 radno sposobnih osoba dolazi približno _____ osoba starijih od 65 godina.

b) Udio radno sposobnog stanovništva iznosio je _____.

3	

_____ Kambodža	A) Varanasi	1) većinom budisti
_____ Poljska	B) Angkor Wat	2) većinom pravoslavci
_____ Irak	C) Mariazell	3) većinom rimokatolici
	D) Nedžef (An Nagaf)	4) većinom suniti
	E) Meka	5) većinom šijiti
	F) Czestochowa	6) većinom hinduisti

2	

a) Hong Kong (Xianggang) b) Jakarta c) Shanghai d) Singapore e) Washington

2	

a) Kosovo b) Libanon c) Zapadna Sahara
d) Afganistan e) Sredozemno more

© d-maps.com

3000 km (equat.)
2000 mi (equat.)

N

○● Eckert VI modified

SLJEDEĆA TRI ZADATKA RIJEŠITE S POMOĆU PRILOŽENIH TABLICA.

3

18. Pozorno promotrite priloženu tablicu.

Tab. 1. Usporedba energetske izvora Hrvatske i drugih europskih država

Država	Izvor	Izvor (%)	Posebности
Hrvatska	Hidroenergija, vjetar, NE Krško	~ 55	Snažan hidroenergetski potencijal, ali oslanjanje na uvoz električne energije
Norveška	Hidroelektrane	98	Najveći udio hidroenergije u Europi, minimalna fosilna goriva
Njemačka	Vjetar, solari, ugljen	~ 50	Najveće ulaganje u solarnu i vjetroenergiju, ali problem s ugljenom
Francuska	Nuklearna energija	~ 23	Dominacija nuklearne energije, niska emisija CO ₂
Španjolska	Vjetar, solari	~ 50	Velika ulaganja u solarnu energiju zbog puno sunčanih sati
Poljska	Ugljen	~ 20	Najveća ovisnost o ugljenu u EU-u, visok ugljični otisak

Izvor: Eurostat

a) Koje dvije države imaju najveći udio obnovljivih modela energetske proizvodnje?

b) Hrvatska planira povećati broj solarnih elektrana. Koja joj država iz tablice može poslužiti kao uzor?

c) Zašto Norveška ima znatno veći udio hidroelektrana od Hrvatske, iako obje države imaju razvijenu riječnu mrežu?

2

19. Pozorno promotrite priloženu tablicu.

Tab. 2. Udio zaposlenih prema sektorima djelatnosti i udio sektora djelatnosti u BDP-u u odabranim državama Europe 2022./2023.

Pokazatelj	Sektori djelatnosti	Države			
		A	B	C	D
Zaposlenost u sektorima djelatnosti (%)	I.	34,9	16,9	5,9	3,8
	II.	21,4	33,5	28,4	26,9
	III.	43,7	49,6	65,7	69,3
Udio pojedinog sektora u BDP-u (%)	I.	16,2	4,7	3,4	1,9
	II.	23,0	23,8	21,0	22,9
	III.	48,0	55,8	59,1	65,0

Izvor: <https://genderdata.worldbank.org/en/indicator/sl-empl-zs?gender=total&employmentSector=Services>
<https://www.cia.gov/the-world-factbook/field/gdp-composition-by-sector-of-origin/>

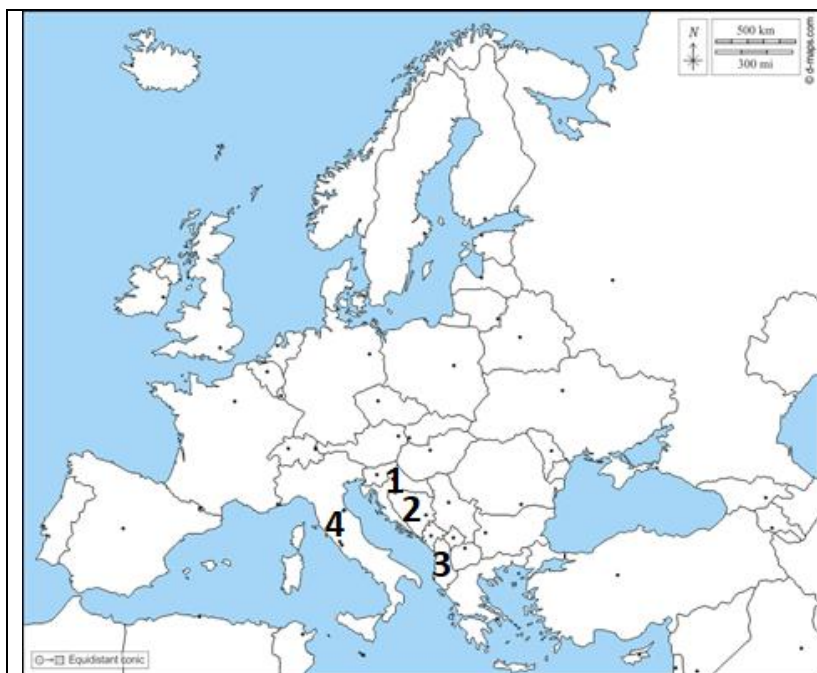
a) Jedan od sektora u svim navedenim državama u tablici pokazuje najslabiji doprinos BDP-u u odnosu na udio zaposlenih. Naziv je tog sektora _____ sektor.

b) Navedite barem jedno objašnjenje za pojavu iz prethodne čestice zadatka.

SLJEDEĆI ZADATAK RIJEŠITE S POMOĆU PRILOŽENE GEOGRAFSKE KARTE I TABLICE IZ PRETHODNOG ZADATKA.

3

20. Povežite države i opise iz prethodnih dvaju zadataka.

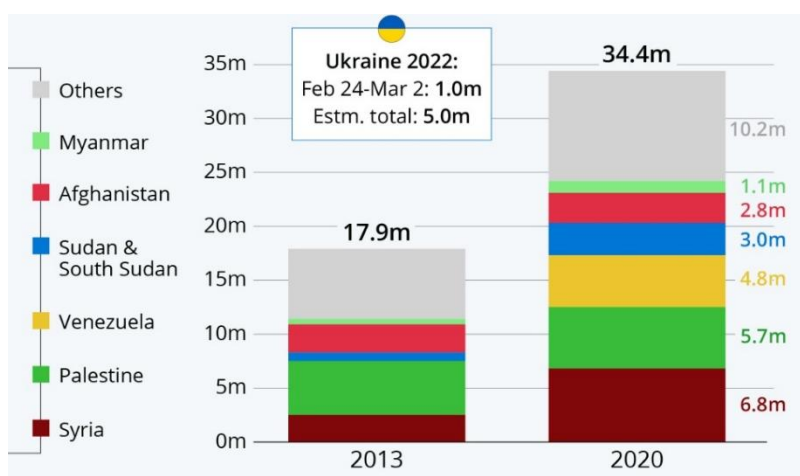
a) Država označena u tablici slovom **A**, na karti je označena brojem _____ i njezino je ime _____.

b) Država označena u tablici slovom **B**, na karti je označena brojem _____ i njezino je ime _____.

c) Država označena u tablici slovom **C**, na karti je označena brojem _____ i njezino je ime _____.

3

21. Pozorno promotrite priloženi dijagram.

<https://www.statista.com/chart/26974/refugee-crises-worldwide/>

Sl. 1. Broj međunarodno raseljenih osoba prema državi podrijetla

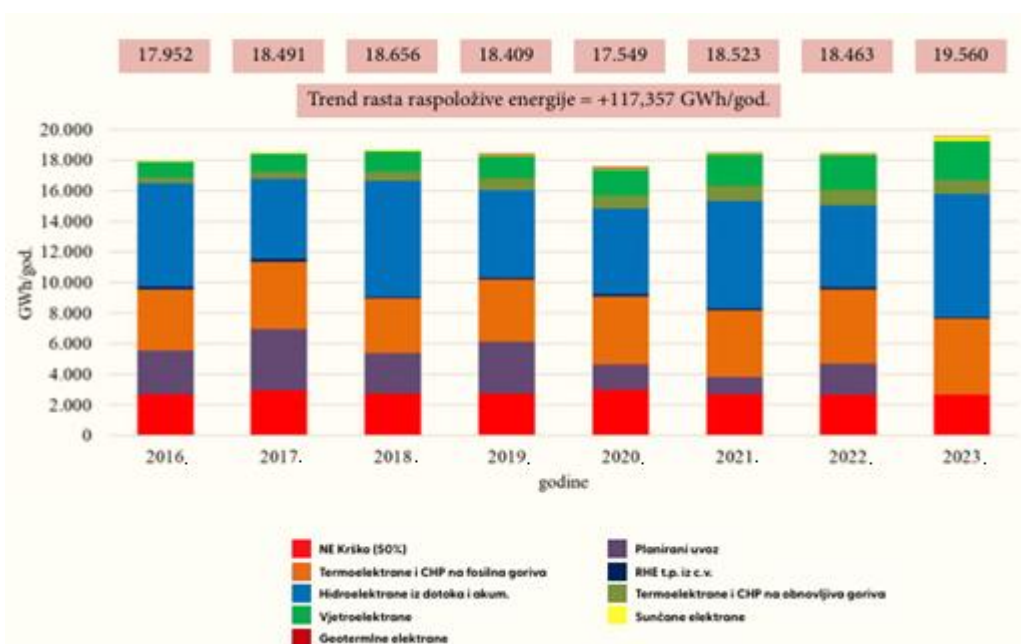
a) Glavna razlika između regija Bliski istok i Latinska Amerika, u kontekstu uzroka migracija jest to što prva regija ima dominantno _____ uzroke migracija, dok druga regija ima primarno _____ razloge raseljavanja.

b) Koja je pokratak regionalne trgovinske organizacije iz koje je Venezuela suspendirana od 2016. zbog političke krize i autoritarnog režima? _____

SLJEDEĆA TRI ZADATKA RIJEŠITE S POMOĆU PRILOŽENIH DIJAGRAMA.

3

22. Pozorno promotrite priloženi dijagram.

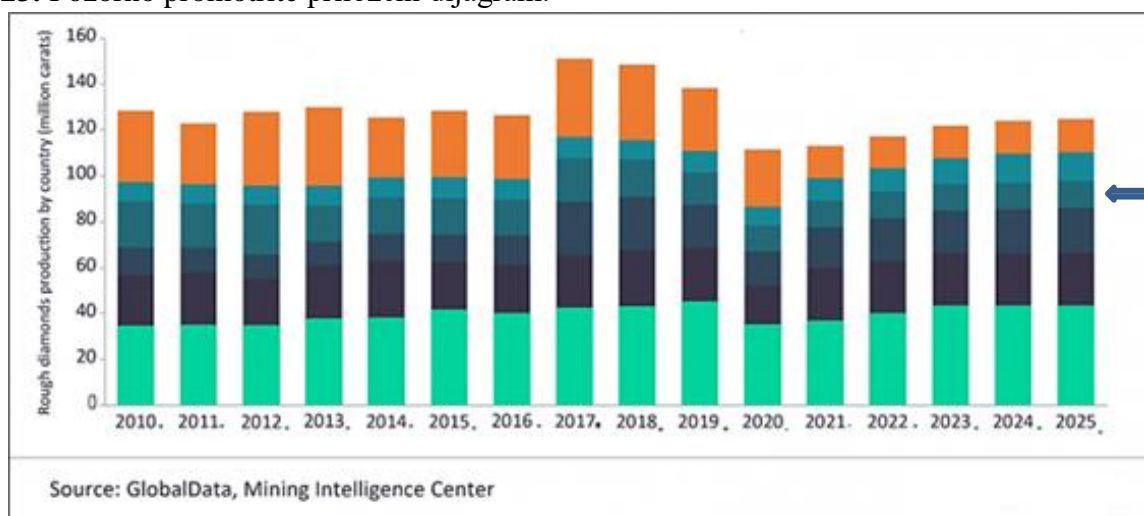

Sl. 2. Raspoloživa električna energija u RH po tehnologijama od 2016. do 2023. godine

- a) Najveća razlika u ukupnoj raspoloživoj električnoj energiji između dviju uzastopnih godina zabilježena je između _____ i _____ godine.
- b) Na dijagramu je vidljiv povremeni znatniji pad udjela hidroenergije. Navedite jedan prirodni i jedan energetska uzročnik te pojave.

- c) Naša najveća reverzibilna HE Velebit smještena je u blizini rijeke _____.
Grad koji se nalazi 10 km nizvodno od RHE Velebit je _____

23. Pozorno promotrite priloženi dijagram.

Sl. 3. Proizvodnja dijamantata (u milijunima karata), 2010. – 2025.

- Zeleno obojena država najveći je proizvođač dijamantata u svijetu. Ime je te države _____.
- Crno obojena država poznata je po svojim rudnicima dijamantata i nalazi se u Africi. Najpoznatiji je rudnik Jwaneng. Ime je te države _____.
- Najtamnija plavo obojena država ističe se velikim rudarskim projektima u hladnim klimatskim uvjetima, a nije u Aziji. Ime je te države _____.
- Država označena na dijagramu strelicom poznata je po visokoj kvaliteti dijamantata koje proizvodi, vrlo često ručnim načinom iskopavanja. Ime je te države Demokratska Republika Kongo.
- U najsvjetlije plavo obojenoj državi krajem 20. stoljeća odvijao se dugotrajan građanski rat, a danas ima jednu od najbrže rastućih ekonomija zahvaljujući bogatim nalazištima dijamantata. Ime je te države Angola.
- Narančastom bojom prikazane su ostale države svijeta.

SLJEDEĆI ZADATAK RIJEŠITE S POMOĆU PRILOŽENE GEOGRAFSKE KARTE EUROPE.

2	

24. Ime je najpoznatijeg rimokatoličkog hodočasničkoga svetišta u Portugalu _____, a na priloženoj je karti označeno brojem _____. Ime je najpoznatijega svetišta u Španjolskoj _____, a na priloženoj je karti označeno brojem _____.

3	

25. a) Godine 2023. članicom NATO-a postala je država čije je ime _____. Upišite broj **6** na prostor te države u priloženoj geografskoj karti.

b) Godine 2024. članicom NATO-a postala je država čije je ime _____. Upišite broj **7** na prostor te države u priloženoj geografskoj karti.

c) RH pristupila je NATO savezu _____ godine, a iste godine u navedeni vojni savez pristupila je i država čije je ime _____.